

พิจารณาด้วยและทำนองเดียวกันในกรณีความผิดร้ายแรงกรณีไหนควรจะลงทัณฑ์ กักขัง กักขัง หรือภาคทัณฑ์และกรณีไหนจะควรลดหย่อนโทษหรืองดโทษก็ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) หลักความเป็นธรรม คือ การลงโทษจะต้องให้ได้ระดับเสมอหน้ากันใครทำผิดก็ต้องถูกลงโทษไม่มียกเว้นไม่เลือกที่รักมักที่ชังการกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะและพฤติการณ์คล้ายคลึงกันควรจะวางโทษเท่ากัน

อย่างไรก็ดีแม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันในลักษณะพฤติการณ์หรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้โดยนำเหตุบางประการมาประกอบการพิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกันบางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องวางโทษหนักอาจถึงไล่ออกจากราชการแต่บางพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งอาจพิจารณาวางโทษสถานเบาลดหลั่นกันตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกันอาจต้องวางโทษต่างกันเพราะผลแห่งการกระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน

- **คุณความดี** ในความผิดอย่างเดียวกันผู้มีประวัติการทำงานดีไม่เคยกระทำผิดมาก่อนอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำผิดมาก่อนแล้วผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกันความที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พยายามทำเช่นนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่ดีเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาหลบหนีในรายที่พยายามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำเช่นนั้น

- **การรู้หรือไม่ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้าทำไปทั้งๆที่รู้ว่าผิดย่อมมีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ที่ไม่ผิด

- **เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด** การกระทำผิดเพราะความจำเป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทษอาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้ายบางที่การกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรคจิตซึ่งต้องใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่างเดียวกันอาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิดซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงเพศอายุ

แนวทางการลงโทษทางวินัยของ พนักงานเทศบาล

โดย
ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม
กองการเจ้าหน้าที่

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใดตามมาตราใดและควรลงโทษในสถานใดหรือไม่ ทั้งนี้เป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาโดยเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษพึงกระทำเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยกระจ่างชัดพอที่จะพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็นความผิดวินัยซึ่งมิใช่กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือสอบสวน หากเป็นความผิดวินัยในกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาของศาลจนถึงที่สุด การสืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวมข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด ในการพิจารณาความผิดมีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ ๒ หลัก คือ

(๑) หลักนิติธรรม ได้แก่ การพิจารณาตามตัวบทกฎหมายกล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัยก็ไม่ถือเป็นความผิดทางวินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้นถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้

เข้าองค์ประกอบความผิดมาตราใด ก็ปรับบทเป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(๒) หลักมนุษยธรรม ได้แก่ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นเช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (๑) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลักมนุษยธรรมด้วยก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงความเป็นความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์ เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้นต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบด้วย เช่น ดูว่าฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมากเงินขาดมือเสมอชักหน้าไม่ถึงหลังเป็นประจำอย่างนี้แม้เงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาท ก็อาจฟังว่าเอาไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวยฐานะดีมีเงินติดตัวอยู่เป็นจำนวนพันเสมออย่างนี้การที่เงินหลวง ๒๐-๓๐ บาท เข้าไปปนอยู่ในกระเป๋าถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับเงินส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างใดก็ไม่น่าจะปรับบทเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการเพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะเวลาเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ พอที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินเงินอยู่ในมือเพียง ๒-๓ วันแล้วนำมาส่งเองโดยไม่มีเหตุบังคับให้ต้องส่งแม้เงินจะมากก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ

จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ความผิดที่จะปรับบทคงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรม และหลักมนุษยธรรมประกอบกันซึ่งจะถูกต้องตามความจริง และเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิติธรรมเพียงอย่างเดียว

หลักการพิจารณากำหนดโทษ

(๑) หลักนิติธรรม คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือปลดออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็นความผิดครั้งแรกและผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุอันควรลงโทษจะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือนหรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

(๒) หลักมนุษยธรรม คือ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายในขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในกรณีกฎหมายกำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษไล่ออกหรือปลดออก ดังนี้กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้าประกอบการ